

SITULOVÉ UMENIE

Situlové umenie od Pádu až k Dunaju: Grécko: od 8. – 5. st. BC sa uplatnilo na javisku svet. dejín Európy stále viac s jeho obrovskou rozlohou, nielen s provinciami, ktoré priamo na Stredomorí ležia. Vlna vývoja sa rozprestierala od egejských krajín na Z a na S. V Olympii bolo kultúrne centrum, Korint bol stredobodom na vývoz železných výrobkov. V Gréckom umení sa uplatnil archaický spôsob zobrazenia. **Itália:** Zo zmesi etnicky a kultúrne rôznorodých rodov vznikla etruská moc a rozprestierala sa na J-pri rieke Tiber pri Ríme a na S v oblasti Apenín pri rieke Pád. Aj v podalpskej oblasti až do Slovinska.

Situlové umenie: Situla po latinsky znamená hrniec, pohár. Pilo sa z neho na slávnostných hostinách. Sorta výrobkov, typické sú bronzové ale poznáme aj strieborné - úžitková keramika. Chápeme tým techniku, štýl, dekoratívna a estetická hodnota.

Zdobenie: reliéfy v pásmach, bodkovanie, vypukliny, vlysy, gravírovaný reliéf, rytiny na vnútornej strane (cibórium z halštatu)

Motívy a zobrazenia: bojové scény: vojaci so štítmi, jazdci (Sesto Calende B), disky so ženským božstvom, **fantastické motívy:** okrídlení štvornožci, levy, **slnečný čln** (Casa di Riverco), **zoomorfné zvieracie motívy:** krídlo orla, fantastického zvierat'a a kentaura, dravec, motív okrídlených alebo reálnych zvierat, **rastlinné motívy:** stromy, kvety, konáre, rozety, **geometrické epochy:** jeleň, boj s levmi, grécka postgeometrická epocha na váze od Capena, **staré orientálne krajiny:** motív okrídlených levov s heraldickým geometrickým dvojitém trupom, hlava. Dvojkoľosový bojový voz konkuroval jazdeckému koňovi. Zobrazovali sa aj vojnové prehliadky, poľovačky, jazdy s rytierom na koni, súboje o trofej, hostina, tanec, pastiersky a roľnícky život. Okrúhle platničky z Montebelluna nám ukazujú ženskú postavu s obradnými predmetmi v ruke.

Halštat: 3 doklady s rozličným svedectvom: 1. vrchnák s plastickým zoomorfným vlysom, 2. bronzové cibórium s vyrytými zvieratami, 3. meč s okrasnou reznou hranou.

Situly príklady: Z Vače - meč s výzdobou postavy na pošve, plech s boj. scénou, fantastické zoomorfné vlysy ako na situle Magdalenska Gora. **Most na Suči** - patrí k podalpským slovinským pamiatkam. **Kleinklein. Sta Lucia**-vlysy, z prava do ľava schematický vták. **Bologna-Arnoldi** – využíva hrubú gravírovanú techniku. **Kuffern**- 400 BC

Situla Este-Benvenuti: 4 lemy, obruby. Rastlinný motív, jemné bodkovanie, vypukliny. Na krku kombinované rozety a vypukliny, slnečné kruhy. Na vrchnom leme môžeme vidieť zábavu s koňmi, pod tým box, tretí lem od vrchu znázorňuje dobytok a jelene a v najspodnejšom leme nachádzame bojové vozy s rotou vojakov a so zajatcami.

Predstavy medzi Etruskami a Keltmi: Grécky Herodes zaznamenal mapu sveta v 5.st.BC. Ázia bola centrum sveta, Babylon svetové mesto s 300000 obyvateľmi, Európa neexistovala (len ako mýtus). Kameň z rozety archeológovia rozlúštili pomocou eg. hieroglyfov. Antické zdroje nám

podávajú správu, že v rámci slávností boli mladíci prijatý do bojového stavu. Rastliny, zvieratá a rozprávkové bytosti sú zobrazené na bronz. nádobách a vrchnákoch. Etruskovia v stredomorskej oblasti smeli cez objavy skamenelín a zvieracej kosti k tvorbe rozprávkových bytostí sa inšpirovať. Na bronzovej čaše z halštatu sú vyryté na vnútornej strane jednorožci. Rozprávkové bytosti ukazujú často zvieratá z prírody, neprirodzené atribúty ako napr. s krídlami alebo s ľudskými hlavami. Na situle Kleinklein sú znázornené ryby ako prehltili človeka. Ryba ktorá prehltila človeka sa nevyskytuje v alpskej oblasti. Jedná sa tu skôr o mýtus, podobný z príbehu z Biblie v Starom zákone o Jonášovi, ktorý bol v tele veľryby 3 dni. Po 3 dňoch ho vyplula, symbolizuje to znovuzrodenie človeka.

Použitá literatúra:

KROMER, K. (Red.) 1962: Situlenkunst zwischen Po und Donau. Verzierte Bronzearbeiten aus dem ersten Jahrtausend v. Chr.

Situlen - Bilderwelten zwischen Etruskern und Kelten auf antikem Weingeschirr. ISBN 9783981180213